

Wielkopole w Szarych Szeregach

Maria Wolniewicz

Przyrzeczenie harcerskie

„Mam szczerą wolę całym życiem
pełnić służbę Bogu i Polsce,
nieść chętną pomoc bliźnim...”

Piękne i ważne przyrzeczenie harcerzy i harcerek działających w latach 1939-1945 pod kryptonimem „SZARE SZEREGI”

Uzupełniono je dodatkową rotą konspiracyjną:

„Ślubuję na Twoje ręce pełnić służbę w Szarych Szeregach, tajemnic organizacyjnych dochować, do rozkazów służbowych się stosować, nie cofnąć się przed ofiarą życia”.

❖ Organizacja harcerzy została powołana w Warszawie 27 września 1939 roku przez grupę członków Naczelnej Rady Harcerskiej. Przystąpili do pracy konspiracyjnej nie tylko w dziedzinie politycznej i wojskowej ale również w każdej dziedzinie życia narodowego, głównie zwracali uwagę na zachowanie ducha narodowego wśród Polaków. W swojej pracy chcą przedstawić rolę kobiet w Szarych Szeregach na przykładzie Urszuli Hoffmann. Silnej, wytrwałej i pięknej kobiety, która zasłużyła na upamiętnienie i rozpowszechnienie wiedzy o niej.

URSZULA HOFFMANN

- ◇ Urodziła się 15 lipca 1922 w Poznaniu.
- ◇ Ojciec Władysław studiował w Hamburgu, jednocześnie działał w tamtejszym Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”. Po studiach pracował w poznańskiej filii koncernu węglowego „Rober”. Matka Pelagia pochodziła ze znanej rodziny Laudowiczów, którą Sienkiewicz opisał w trylogii.
- ◇ Pseudonim: „Bon Ami” - dobry przyjaciel
- ◇ Uczęszczała do Gimnazjum SS Urszulanek.
- ◇ 21 czerwca 1939 uzyskała małą maturę.

Urszula Hoffmann trzecia od lewej w dolnym rzędzie.

- ◆ Wybuch drugiej wojny światowej uniemożliwił jej dalszą edukację szkolną. Wraz z koleżankami i kolegami postanowiła kontynuować naukę we własnym zakresie.
- ◆ W związku z obowiązkiem zatrudnienia podjęła pracę jako pomoc domowa w niemieckiej rodzinie.
- ◆ Ze względu na pracę miała dużo mniej wolnego czasu, ale za to więcej okazji do spotkań w śródmieściu z przyjaciółmi z harcerstwa.

Urszula Hoffmann w saloniku domu na Grunwaldzkiej.

- ◆ Spotkania zaowocowały nawiązaniem kontaktu ze Ireną Petri, starszą koleżanką z 17 Drużyny Harcerskiej imienia Wandy Malczewskiej. Pod jej dowództwem sformowała się grupa o nietypowym kryptonimie „Iruljamu- Bomiryju” (nazwa była skrótem literowym od imion członków grupy).
- ◆ Drużyna składała się prawie w całości z przedwojennych harcerzy, którzy dobrze się znali i nieraz sprawdzili w działaniu dlatego wsypy ich omijały. Harcerzy przybywało, wkrótce ich drużyna liczyła 15 chłopców i dziewcząt. Ich drużyna tworzyła tzw. Małą AKH-ę (Akademickie Koło Harcerskie).
- ◆ Grupa spotykała się się między innymi u rodziny Helaków, mieszkającej na terenie „Akwawitu”, gdzie była doskonała skrytka na chowanie aparatu fotograficznego, zdjęć i notatek. Tak samo bezpiecznym miejscem okazało się mieszkanie Knapskich, w gmachu, w którym urzędował Artur Greiser.
- ◆ „Iruljamu- Bomiryju” zostali zaprzysiężeni 22 listopada 1940 roku, przyjmując nazwę „Bobry” (W lecie chodzili kąpać się nad Wartę, ale było za płytko, więc robili pogłębienia stąd nazwa) .

Od lewej: Urszula Hoffmann, Irena Petri i Janka Helak- Poznań, okres okupacji.

Działalność „Bobrów”

- ◆ Plan pracy obejmował między innymi opiekę nad starszymi i potrzebującymi opieki ludźmi, działalność patriotyczno-oświatową i naukę własną.
- ◆ Uczyli młodsze dzieci, wkuwali języki obce a na zbiórkach uroczyście obchodzili narodowe święta 3 maja i 11 listopada.
- ◆ „Bobry” zajmowały się również zdobywaniem żywności i przekazywaniem jej potrzebującym. Młodsza siostra Ireny – Basia sprzedawała w sklepie warzywnym. Urszula kupowała tam ziemniaki, nawet pomarańcze. Dawała jej niemieckie kartki żywnościowe, których nie wycinała. Urszula wsiadała do wybranego tramwaju przekazywała torbę z jedzeniem konduktorowi, który również był w konspiracji a on dowoził torbę jej kolegom czekającym na przystanku.

Spotkanie Szarych Szeregów z Janem Nowakiem-Jeziorańskim,
dyrektorem Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa 27 czerwca 2000 rok.

- ◆ Organizowali wyjazdy do Generalnego Gubernatorstwa osobom poszukiwanym przez gestapo.
- ◆ W czasie dyżurów przeciwpożarowych w biurze swojego ojca prowadziła nasłuch radiowy, z którego informacje były następnie rozprowadzane za pośrednictwem gazetek.
- ◆ Urszula wspólnie z grupą organizowała konspiracyjne uroczystości rocznicowe i świąteczne, szkoliła się na kursach samarytańskich oraz uczestniczyła w harcerskich ogniskach i kominkach (forma pracy harcerskiej).
- ◆ Pomimo aresztowania ich komendantki Ireny Petri nie zaprzestali aktywności, przeciwnie poszerzyli ją nawet o działalność artystyczną, przygotowując inscenizacje sztuk teatralnych oraz zaczęli się uczyć rosyjskiego by poznać język wroga. (Irenia Petri trafiła do obozu koncentracyjnego w Ravensbruck, gdzie nadal działała w harcerstwie).

Urszula Hoffmann z prezesem Stefanem Ignaszakiem.

- ◆ Urszula po zakończeniu wojny uzupełniła średnie wykształcenie i w lutym 1946 roku u SS Urszulanek zdała maturę. Zapisła się na studia w Akademii Handlowej w Poznaniu, gdzie otrzymała zatrudnienie (najpierw jako starszy asystent, a następnie w administracji). Przez problemy z głosem musiała zrezygnować z kariery naukowej. Początkowo kierowała Wydziałem Ogólno-Ekonomicznym WSH, ponad trzydzieści lat była sekretarzem rektora WSH. Na zewnątrz surowa, w rzeczywistości miała złote serce dla studentów.
- ◆ Odznaczona Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Niezłomnych, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem „Pro Patria”.
- ◆ Zmarła 23 października 2013 roku w Poznaniu. Spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Urszula Hoffmann z prezydentem RP na Uchodźstwie Ryszardem Kaczorowskim, Katyń 2000.

Bibliografia:

- Anna Adamska, *Dziewczyny z AK*, UNI-DRUK, Luboń k. Poznania, Poznań 2006, ISBN 83-921347-3-7
- Teresa Masłowska, „Bon Ami” z Szarych Szeregów, 2010